

Μια θεσμική λύση για την Ευρωπαϊκή Ένωση: 3%+3%+60%+ demobook= 99%.

Βασίλης Γ. Τζέμος, Διδάκτωρ Συνταγματικού και Ευρωπαϊκού Δικαίου

Η εικόνα είναι διαυγής πέρα από ιδεολογικές διαφωνίες: Η κρίση κρατικού χρέους που συνοδεύεται από κρίση κρατικού δανεισμού είναι κοινό ευρωπαϊκό πρόβλημα. Αυτή η δίδυμη οικονομική κρίση κλονίζει τα θεμέλια της νομισματικής ένωσης και απειλεί την βιωσιμότητα του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος. Διαβρώνει την ενότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ήδη «κούρεψε», σε περίοδο κρίσης, ελπίζουμε πρόσκαιρα, τις καταστατικές της αρχές της αλληλεγγύης, της ισότητας αλλά και της αποτελεσματικότητας. Ταυτόχρονα, καθώς οι κρατικές κυβερνήσεις προσπαθούν βίαια να περιορίσουν τα ογκώδη δημόσια ελλείμματα, καταφανώς και πανευρωπαϊκώς αντισυνταγματικά υποχωρεί το κοινωνικό κράτος δικαίου και προσβάλλεται η δημοκρατική αρχή. Σπονδυλώνεται ένα «ήσυχο πραξικόπημα» όπως προσφυώς στηλίτευσε ο Habermas και ένας «σκιώδης χρηματοπιστωτικός νεοφιλελευθερισμός». Κοντολογίς αποδομείται η ευρωπαϊκή θεσμικότητα. Η ψυχολογία της συντριπτικής πλειοψηφίας των πολιτών σε πολλές χώρες έχει πτοηθεί. Εκλύεται έτσι φόβος, αγανάκτηση, στεναχώρια. Πυροδοτούνται παράλληλα επιμέρους αδιέξοδες και αποπροσανατολιστικές εμφύλιες μικροσυγκρούσεις στην ευρωπαϊκή και στην κρατική κονίστρα, που απομυζούν την δημιουργική ενέργεια των ανήσυχων και φιλοπρόοδων πολιτών και στρέφουν το βλέμμα τους στα βάτα και όχι στο δάσος.

Το κεντρικό δημοσιονομικό πρόβλημα και οι δυσμενείς θεσμικές, κοινωνικές και οικονομικές παρενέργειές του πρέπει να λυθούν άμεσα ευρωπαϊκά. Είναι επείγον να το αντιμετωπίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση με τα θεσμικά της όργανα και με πολιτικά μέσα που θα οδηγήσουν σε αποτελεσματικά οικονομικά και κοινωνικά αποτελέσματα.

Προτείνω σε γενικές γραμμές το εξής απλό αλλά συνθετικό σχέδιο λύσης: Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα να εκδώσει Ευρώ με τα οποία θα αγοραστεί και θα εξαιρεθεί άμεσα το δημόσιο χρέος των κρατών μελών της Ευρωζώνης που θα ξεπερνάει το 60% του ΑΕΠ κάθε χώρας. Βάσει των άρθρων 128 και 122 παρ. 2 της ΣυνΘΛΕΕ αυτό είναι νομικά εφικτό. Τη θεσμική απόφαση προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει να την λάβει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 9^{ης} Δεκεμβρίου βάσει του άρθρου 15 παρ. 2 της ΣυνΘΕΕ. Σε αυτή την κατεύθυνση μπορεί οικονομολογικά να κριθεί πρόσφορο να χρησιμοποιηθεί και κάποιου είδους ευρωομόλογο (που δεν θα αυξάνει όμως μακροπρόθεσμα το ύψος του ευρωπαϊκού χρέους), ή η εξάλειψη του χρέους να γίνει με την συμμετοχή και άλλων οργάνων ή μηχανισμών της ΕΕ. Το PSI της 26 Οκτωβρίου είναι χρήσιμη λύση που πρέπει να εφαρμοστεί για την Ελλάδα αλλά δεν επαρκεί. Η τελεσφορότερη εκδοχή του «φόρου Tobin» να εφαρμοστεί άμεσα, μαζί με μία συμφέρουσα για τα κράτη και την πλειοψηφία των πολιτών ευρωπαϊκή, παγκόσμια και κρατική δικαυκή ρύθμιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος Η λύση συμψηφισμού χρεών μεταξύ κρατών μελών της ΕΕ πρέπει επίσης να συνεξεταστεί. Να υλοποιηθούν και πολιτικές δραστικής αντιμετώπισης των αρνητικών παρενεργειών του πληθωρισμού. Τέλος, η προσπάθεια ανάκαμψης να δικτυωθεί και με δραστική συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

Κρίσιμο σήμερα σε επίπεδο ΕΕ είναι να μειωθεί άμεσα το χρέος των κρατών μελών της Ευρωζώνης στο 60% του ΑΕΠ, με όρους μάλιστα που να απαγορεύουν την αύξησή του στο μέλλον. Αυτό δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά αναγκαία συνθήκη για να

γίνει ένα «restart» της οικονομίας που θα ερείδεται πλέον σε μια πραγματικά δικαιοκρατική και κοινωνική αναπτυξιακή προοπτική. Μετά τη ρεαλιστική θεμελίωση προϋποθέσεων επανεκκίνησης για όλα τα κράτη, να αιμοδοτηθεί η ασφυκτιούσα δημοκρατία και να εφαρμοστεί μια υγιής προοδευτική πολιτική. Να συγκροτηθούν νέες πολιτικές δυνάμεις δικτυωμένες σε ευρωπαϊκό και σε παγκόσμιο επίπεδο, εκπροσωπούμενες από νέα, αλλά κυρίως αποφασισμένα να συνεργαστούν για την αλλαγή του σημερινού αυτοκαταστροφικού πολιτικού παραδείγματος, κόμματα. Τα ευρωπαϊκά - διεθνή κόμματα αυτά να υπερασπιστούν ισόρροπα τα δικαιώματα της μεσαίας τάξης, των φτωχών και των νέων.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, τα κράτη θα μπορούν απερίσπαστα, γοργά αλλά όχι βίαια να μειώνουν το κρατικό τους έλλειμμα στο υγιές επίπεδο του 3% του ΑΕΠ. Θα μπορούν να μεριμνήσουν σε συνεργασία με την ΕΕ για την πραγματική ανάπτυξη, τις ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις στην οικονομία (που θα πρέπει να δίνουν έμφαση στην σταθερότητα της αγοραστικής δύναμης όλων των ευρωπαϊών πολιτών) και στο κράτος (αποτελεσματικό και αξιοκρατικό) και για τον περιορισμό της ανεργίας. Η μεσαία τάξη, οι νέοι και τα κατώτερα στρώματα, το 99% του πληθυσμού που νιώθει αδικημένο (το σύνθημα 99% των αμερικανών αγανακτισμένων δίνει εύστοχα το έναυσμα για την αφύπνιση της δημοκρατίας και την συσπείρωση των προοδευτικών πολιτικών δυνάμεων), θα έχουν προοπτική και θα επανακτήσουν την ελπίδα. Για να γίνει αυτό όμως χρειάζεται να υιοθετηθεί στο πρωτογενές ευρωπαϊκό δίκαιο ανυπέρβλητο για τα κράτη όριο ανεργίας (φρένο ανεργίας) 3%. Παράλληλα να θεσπιστεί ενιαίο ευρωπαϊκό φορολογικό, αλλά και εργατικό και κοινωνικοασφαλιστικό δίκαιο με γαλαντόμα ευρωπαϊκή γενική συλλογική σύμβαση εργασίας και αξιοπρεπή κατώτατο μισθό, με ευρωπαϊκές κλαδικές και ομοιοεπαγγελματικές συμβάσεις και ευρωπαϊκό ταμείο ανεργίας. Να αναθεωρηθούν οι Ευρωπαϊκές Συνθήκες αλλά επί τα βελτίω. Δίπλα στα λελογισμένα φρένα χρέους και ελλείμματος να συνταγματοποιηθεί και να δικτυωθεί μαζί τους ένα φρένο ανεργίας.

Ταυτόχρονα χρειάζεται μία νέα έξυπνη μέθοδος πολιτικής επικοινωνίας, με την προοπτική γρήγορης και διεθνούς εκλογικής κατίσχυσης και δημοκρατικής επιβολής, του μηνύματος για μια νέα ευρωπαϊκή και παγκόσμια γνήσια σοσιαλδημοκρατική πολιτική πέρα από εθνικές, κομματικές, ή παλαιοιδεολογικές αγκυλώσεις. Ένα μήνυμα ρεαλιστικό, ελάχιστου κοινού παρονομαστή για την μεγάλη πλειοψηφία των πολιτών αλλά αντιφεσιακό - παραγωγικό, με πρόταξη της υπεράσπισης του δικαιώματος στην εργασία και γενικά των κοινωνικών δικαιωμάτων. Που θα αλλάζει το παράδειγμα της κρίσης με αυτό της κοινωνικής ευημερίας. Εδώ χρειάζονται όμως, ως θεμέλια μια παγκόσμιας πραγματικής δημοκρατίας, έξυπνα εργαλεία-διαδικαστικά υποστηλώματα 1) εκμεταλλεζόμενα τις δυνατότητες του διαδικτύου (ηλεκτρονική δημοκρατία) και 2) εγκαθιστώντας την πολιτική πλατφόρμα ρεαλιστικά σε παγκόσμια κλίμακα. Πρακτικά: 1) Να δημιουργηθεί ένα «demobook» κατά τα πρότυπα του facebook, με στόχο την προώθηση του δημοκρατικού και κοινωνικού «restart». 2) Να θεσπιστεί, παράλληλα μία παγκόσμια δεσμευτική δημοψηφισματική διαδικασία υπό την μέριμνα του Ο.Η.Ε. ή του G20.